

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 28 februari 2018

Mål nr

B 1555-17

PARTER

Klagande

PR

Ombud och offentlig försvarare: Advokat PB

Motpart

Riksåklagaren

Box 5553

114 85 Stockholm

SAKEN

Bokföringsbrott

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts dom 2017-03-03 i mål B 6170-16

DOMSLUT

Högsta domstolen fastställer hovrättens domslut.

PB ska få ersättning av allmänna medel för försvaret av PR i Högsta domstolen med 8 388 kr. Av beloppet avser 6 710 kr arbete och 1 678 kr mervärdesskatt. PR ska betala tillbaka denna kostnad till staten.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

PR har yrkat att Högsta domstolen ska ogilla åtalet.

Riksåklagaren har motsatt sig att hovrättens dom ändras.

Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd med utgångspunkt i hovrättens bedömning att PR av oaktsamhet har åsidosatt Spindel Marine AB:s bokföringsskyldighet.

DOMSKÄL

Frågan i målet

1. Huvudfrågan i målet är om ett bokföringsbrott som består i underlåtenhet att upprätta årsredovisning för ett aktiebolag i rätt tid är att anse som ringa brott. Högsta domstolen har i en dom meddelad denna dag i mål B 1384-17 för sådana fall gjort vissa ställningstaganden rörande gränsdragningen mellan bokföringsbrott av normalgraden och ringa bokföringsbrott. Dessa ställningstaganden ligger till grund även för detta avgörande.

Sakomständigheter och domstolarnas bedömningar

2. PR åtalades för att han, i egenskap av ställföreträdare för Spindel Marine AB, uppsåtligen eller av oaktsamhet hade åsidosatt bolagets

bokföringsskyldighet genom att underlåta att inom föreskriven tid, senast sex månader efter räkenskapsårets utgång, avsluta den löpande bokföringen med årsredovisning avseende det räkenskapsår som gick ut den 31 augusti 2012. Enligt åtalet upprättades årsredovisningen först den 18 november 2013.

3. Tingsrätten dömde PR i enlighet med åtalet. Gärningen ansågs vara begången av oaktsamhet och rubricerades som bokföringsbrott av normalgraden. Påföljden bestämdes till villkorlig dom och 40 dagsböter. Hovrätten har fastställt tingsrättens dom.

Högsta domstolens bedömning

4. Genom hovrättens dom och Högsta domstolens beslut i frågan om prövningstillstånd är avgjort att PR, såsom ställföreträdare för Spindel Marine AB, av oaktsamhet har åsidosatt bolagets bokföringsskyldighet genom att underlåta att upprätta årsredovisning i föreskriven tid.

5. Underlåtenheten att upprätta årsredovisning i rätt tid har medfört att rörelsens ekonomiska resultat och ställning inte i huvudsak har kunnat bedömas med ledning av bokföringen (jfr NJA 2004 s. 618). PR har därför gjort sig skyldig till bokföringsbrott.

6. Förseningen av årsredovisningen har överstigit fem månader. En sådan försening bör, som utgångspunkt, bedömas som bokföringsbrott av normalgraden. Det förekommer visserligen omständigheter som ger anledning att överväga en mildare rubricering. En sådan omständighet är att verksamheten har haft en förhållandevis begränsad omfattning; den redovisade omsättningen har uppgått till ca 203 000 kr för det aktuella räkenskapsåret och antalet transaktioner har varit endast 15–30. När det, som i detta fall, är fråga om en försening på mellan åtta och nio månader kan emellertid brottet inte anses som ringa annat än under mycket speciella omständigheter. Några sådana omständigheter föreligger inte i PRs fall.

7. PR ska därför dömas för bokföringsbrott av normalgraden. Såsom underrätterna har funnit ska påföljden bestämmas till villkorlig dom och dagsböter.

Försvararkostnaderna

8. Med hänsyn till PRs ekonomiska förhållanden ska han ersätta staten för försvararkostnaderna i Högsta domstolen.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Stefan Lindskog, Ann-Christine Lindeblad, Kristina Ståhl, Sten Andersson (referent) och Mari Heidenborg
Föredragande justitiesekreterare: Lina Nestor